

На основу члана 20. став 1. тачка 10. и члана 32. тачка 6. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", број 129/07), и члана 16. ст. 1 тачка 12 и члана 45. ст. 1 тачка 3 и 7 Статута општине Сента ("Службени лист општине Сента", бр. 5/2011), Скупштина општине Сента на седници одржаној [REDACTED] 2013. године донела је

ДЕМОГРАФСКИ СТРАТЕШКИ АКЦИОНИ ПЛАН ОПШТИНЕ СЕНТА ЗА ПЕРИОД

2014-2017

І.1. Увод

Према подацима Пописа становништва из 2011. год. данас се са сигурношћу може тврдити да су резултати који показују просечну старост и природни прираштај наше општине толико неповољни да се сви наши расположиви капацитети морају усмерити ка томе да се ови негативни токови зауставе. Ако не деламо, постаћемо одговорни у очима наших потомака за урушавање нашег образовног, културног и информационог институционалног система, и сносићемо одговорност да ће у економском и политичком смислу наша општина постати неконкурентна и безначајна. У задњих девет година, колико времена је протекло од последњег пописа становништва, број становника наше општине се смањило за 225 душа (9,11%). Смањење броја становништва се може образложити ниским бројем порођаја, чему је у значајној мери допринела и емиграција.

Насупрот распрострањеном јавном схватању, на основу научних сазнања можемо тврдити да разлог ове појаве није сиромаштво или незапосленост, већ у много већој мери криза традиционалних породичних вредности и институције породице и брака, недостатак друштвеног поштовања и уважавања мајки, потпуни изостанак запошљавања и радних места која су породичноцентрична, стално одлагање рађања и заснивања породице од стране жена, бескритично преузимање вредности потрошачког друштва.

У нашем окружењу Национални савет мађарске националне мањине је први преузео на себе да се ухвати у коштац са овим сложеним, изузетно тешким проблемом који нашу националну заједницу тера ка кобном исходу. Демографски стратешки акциони план (Стратегија) је сачињен, и овај документ представља први, али неопходан корак у правцу да се зауставе негативни токови који нас гуше.

ІІ.1. Анализа демографског стања у општини Сента

І. Број рођених на територији општине Сента

Број становника Сенте мењао се од 1828 до 2011. године спорије него што је то био случај са укупним војвођанским становништвом. Према резултатима пописа становништва из 2011. године број становника Сенте само је 1,6 пута већи него што је био пре 183 године.

Највећи број житеља живео је у сенћанској општини 1971. год. када их је пописано 31.416. Од те године започиње непрекидна депопулација и до 2011. године број становника општине Сента смањена је за 8.100 лица или за 25,7%.

Према резултатима пописа становништва из 2011. године у општини Сента има 23.316 становника, који живе у 9.383 домаћинстава.

Број становника општине је у 2011. години мањи у односу на 2002. годину за 2.252 становника. Демографска кретања становништва карактерише опадање броја становника.

Све цифре имају тренд кретања на ниже због изузетно велике миграције становништва средње и млађе генерације и због изузетно ниског наталитета. Природни прираштај је негативан и у комбинацији је са одсељавањем становништва доводи до депопулације општине а то име за последицу и мањи удео фертилног становништва у укупном броју због чега је и репродукција становништва мала, и тако у круг.

Судећи према периоду 2002 -2011, ако се оваква тенденција настави

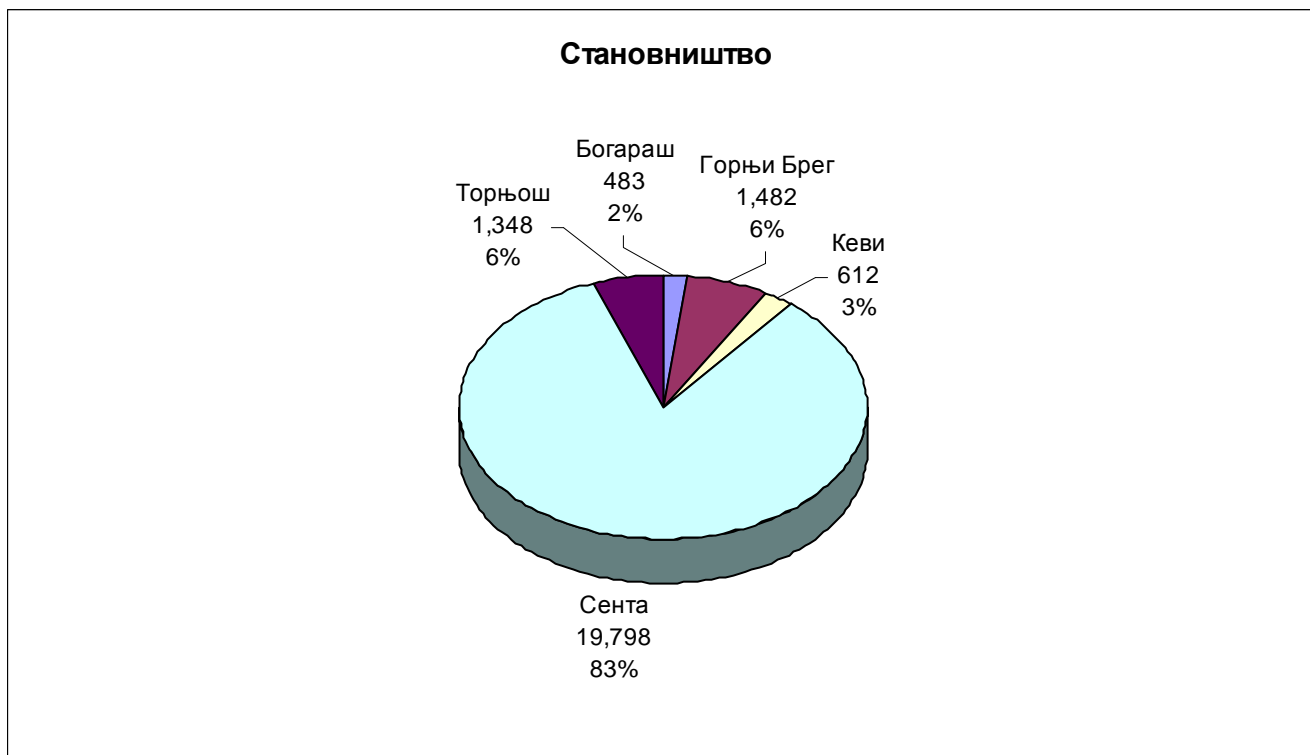
СТАНОВНИШТВО СЕНТЕ ЋЕ СЕ ПРЕПОЛОВИТИ У НАРЕДНИХ 50 ГОДИНА !

Низак природни прираштај становништва општине Сента ће значити све озбиљније погоршавање квалитета становништва и низ проблема у вези са збрињавањем остарелог становништва и одржавањем постојеће инфраструктуре !

Демографски фактор ће озбиљно лимитирати социо-економски развој Сенте!

РАСПОРЕД СТАНОВНИШТВА У НАСЕЉЕНИМ МЕСТИМА ОПШТИНЕ

Највеће насеље у општини свакако је град Сента чије је становништво по попису 2011. чинило 84,91% укупног становништва општине.

Насупрот села, као што су Кеви и Богараш, Горњи Брег показује у последње време особине приградског, субурбаног насеља, чему погодује његова просторна близина граду, а чиме је перспектива даљег демографског развоја овог насеља везана за развој града Сента.

Сва насеља карактерише дугорочна депопулација: Богараш, Горњи Брег и Кеви од пописа 1971. године, а Сенту и Торњош још од пописа 1961. У односу на почетак депопулације број становника највише је опао у насељу Кеви, где је становништво више него преполовљено.

Демографске промене у насељеним местима сенђанске општине:

Година пописа	Назив насеља				
	Богараш	Горњи Брег	Кеви	Сента	Торњош
1948	568	1.432	1.840	23.277	2.500
1953	626	1.578	1.697	23.320	2.677
1961	515	1.297	1.438	25.062	2.769
1971	506	1.277	1.447	24.723	3.463
1981	1.005	2.536	1.414	23.690	1.874
1991	822	2.167	1.055	22.827	1.908
2002	742	1.889	887	20.302	1.766
2011	483	1.482	612	15.873	1.348

СТАРОСНА СТРУКТУРА СТАНОВНИШТВА

Најстарије је становништво села Кеви са 45,3 година, а најмлађе и једино испод војвођанског просека је становништво Торњоша са 40,4 година, док је просечна старост становништва општине: 42,7 год.

Старосна структура становништва:

Назив насеља	Просечна старост
Богараш	42,5 година
Г.Брег	42,6 година
Кеви	45,3 година
Сента	42,8 година
Торњош	40,4 година
Општина	42,7 година

Ако знамо да је граница после које се нека популација сматра старом 30 година, онда можемо да наслутимо проблеме које ће се оваквом ситуацијом све више заоштравати.

Становништво општине Сента налази се у периоду дубоке демографске старости !

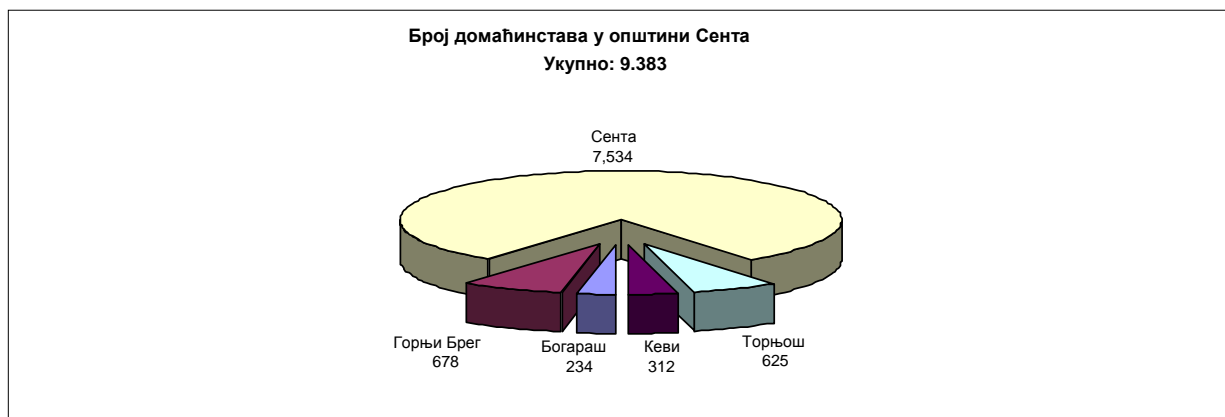
БРОЈ ДОМАЋИНСТАВА

Упркос опадању броја становника, које је евидентно од пописа становништва 1971. године, број домаћинстава у свим насељима, осим Торњоша, достиже максимум тек 1981. Разлог томе је продужени процес свођења једног домаћинства на једну породицу.

У 2011. години било 583 или 9,41 % мање домаћинстава него у 2002. години. Просечна величина домаћинства смањена на само 2,48 чланова, а што у односу на 2002. годину чини смањење од 9,23%.

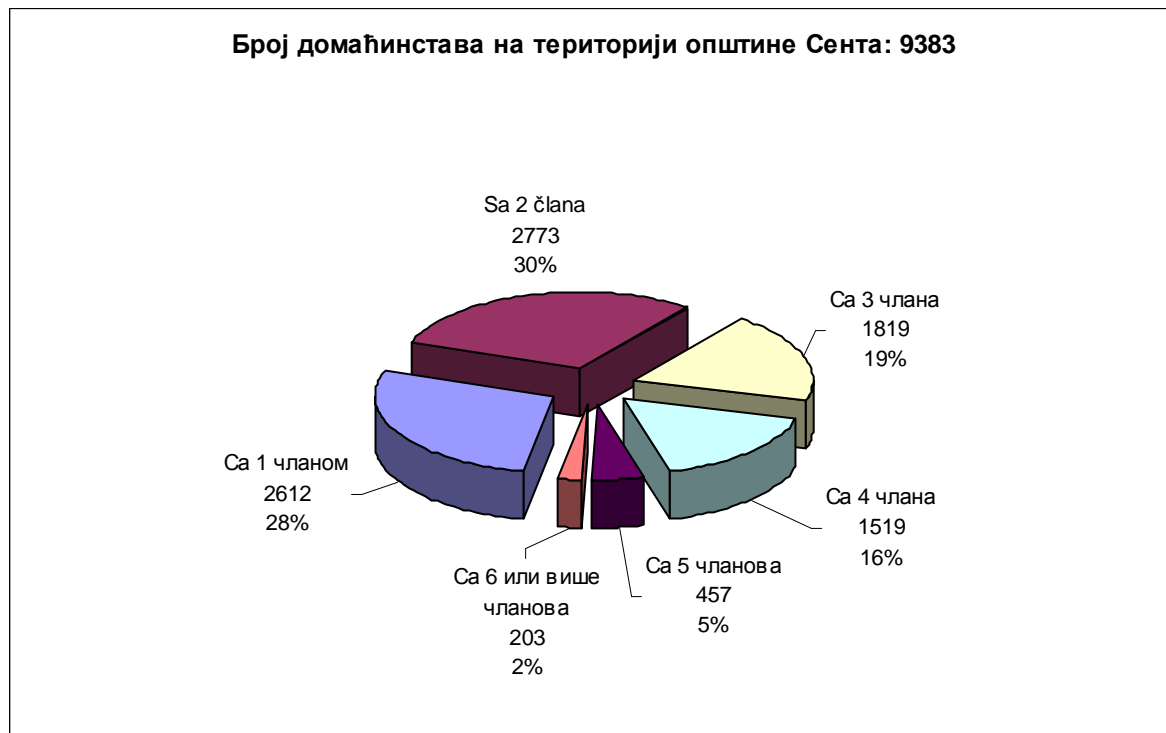
У Сенти наилазимо на све већи број старачких и самачких домаћинстава, а што ће захтевати све више бриге и средстава у збрињавању ових категорија становништва. У Сенти су у великом броју заступљена самачка домаћинства.

Број домаћинстава у општини Сента према попису становништва 2011.:

Међудејство депопулације и пораста животног стандарда условило је да од 1991., у општини Сента постоје вишкови стамбеног простора, који су до 2011. постигли завидних 10%.

ДОМАЋИНСТВА ОПШТИНЕ СЕНТА ПРЕМА БРОЈУ ЧЛАНОВА – ПОПИС 2011

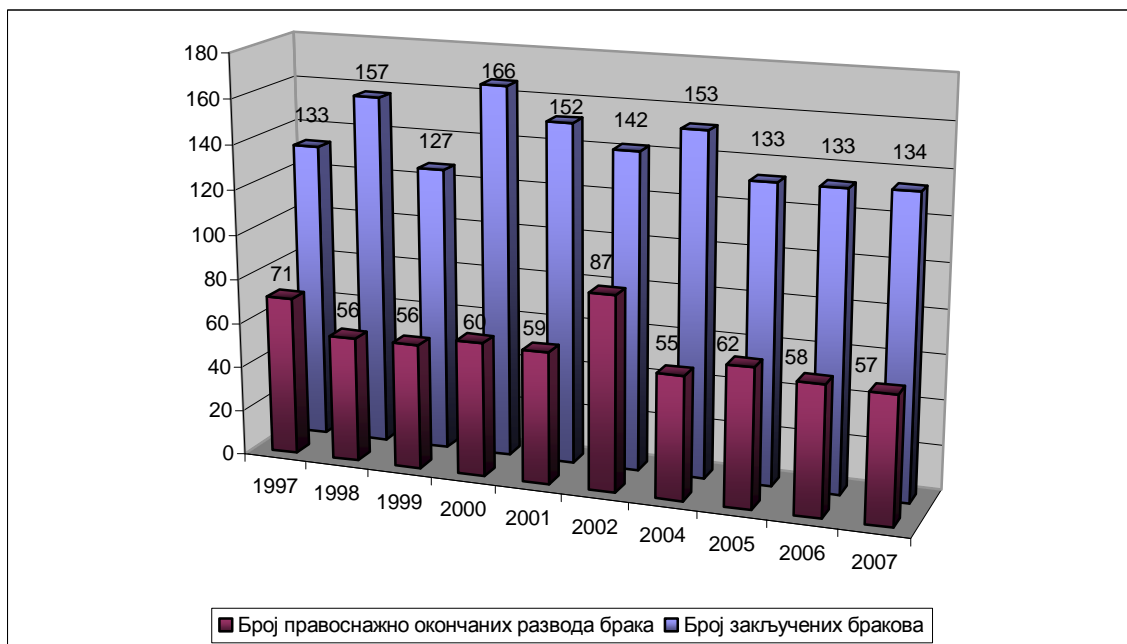
БРОЈ ЖЕНА У ГЕНЕРАТИВНОЈ ДОБИ

На територији општине Сента 2011. године живело је 10.405 жена, старосне добе од 15 до 60 и више година живота. Од њих:

- није рађало 2396 или 23%,
- са 1 дететом 2397 или 23%,
- са 2 деце 4380 или 42%,
- са 3 деце – 961 или 9%
- са 4 деце 96 или 0,8%
- са 5 или више деце 99 или 0,9%.

Просечан број деце: 1,91.

БРОЈ ЗАКЉУЧЕНИХ И РАЗВЕДЕНИХ БРАКОВА НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ СЕНТА ЗА

По подацима у 2007. години у општини Сента је склопљено 134 брака док је у истој години разведено 57 брака. Праћењем ових догађања у задњих 10 година јасно се види да број новосклопјених брака перманентно варира по циклусима, а када је број растава брака у питању просечно годишње се разводе 60 брака.

Губитак услед миграције у оквиру становништва општине Сента

Праћење губитака услед миграције је слаба тачка демографских анализа и процена. Према истраживањима, у Војводини између 2002. год. и 2010. год. број оних који су добили мађарско држављанство и преселили су се у Мађарску је годишње од 500 до 1000 људи. Број исељеника се може открити само резидуалном методом, јер они не пријављују пресељење. Због овога их не можемо пратити административном методом у изворној средини, само у прихватној средини као вишак који се појављује у тим срединама (емиграционе статистике).

Млађе генерације припадају репрезентативној групи међу исељеницима, пошто оне припадају мобилнијој друштвеној групи. Половина миграната који су отишли у Мађарску из разлога образовања није се вратила у свој родни крај. 2010.год. око 400 српских држављана похађало је средње школе, а 1000 њих високообразовне институције Мађарској. Према истраживању из 2011. год. типично је исељење особа млађе средње доби са децом у Мађарску. Претпоставља се да није само Мађарска циљно одредиште него и друге државе. Утицај горе наведених друштвених токова на демографску репродукцију је непознат, пошто није извршено истраживање о тенденцијама потомства и показатељима плодности ове групе.

Приказ правног окружења у општини, са приказом досадашње финансијске подршке

- Према ценовнику Јавног комунално-стамбеног предузећа велике породице (са више од 2 деце) у извесним случајевима комуналне услуге плаћају по нижој цени.

- Правилник о студентским стипендијама („Службени лист општине Сента” бр. 16/2013);
- Одлука о условима и начину остваривања права на регресирање трошкова боравка деце у Дечјем вртићу „Снежана – Hófehérke” Сента („Службени лист општине Сента“ бр. 17/2009 и 8/2013);
- Одлука о новчаној помоћи породици са децом на територији општине Сента („Службени лист општине Сента“ бр. 10/2011 и 14/2011);
- Одлука о висини учешћа општине Сента у обезбеђивању средстава за превоз ученика средњих школа („Службени лист општине Сента“ бр. 13/2011);
- Локални план акције за децу („Службени лист општине Сента“ бр. 11/2012);
- Локални акциони план за побољшање образовног статуса Рома на територији општине Сента („Службени лист општине Сента“ бр. 15/2011);

III. Стратегијски циљеви на подручју демографије

III.1. Ублажавање економских потешкоћа које се јављају при рађању, осигурање могућности запошљавања на радним местима где се уважавају потребе породица са децом

Одлуку о рађању деце у великој мери отежавају околности које су у вези са запошљавањем модерних, едукованих жена.

Улога жене у 21. веку није више иста каква је била у 19. веку или на почетку 20. века. Место жене која живи за породицу, рађа и одгаја децу, одржава домаћинство је преузела жена која је на нивоу образовања достигла мушкарца, и која је спремна да преузме одговорност и за најзахтевније послове.

Ипак ове промене нису избрисале исконски мајчински нагон и неопходну улогу жене у одржавању врсте. Наш циљ је да путем разних мера ублажимо супротност која се налази између новонастале ситуације жена са једне стране и мајчинства, жеље за рађањем деце са друге, а да рађање више деце при том не би онемогућило запошљавање образованих жена и да чињеница рађања не би имала неподношљиве економске последице. Многобројни инострани примери нас уверавају да флексибилно радно време, запошљавање у делимичном радном времену, систем олакшица за мајке са више деце који се може и новчано исказати итекако подстрекује жељу за рађањем деце и повећава број нових рађања. Специјална радна места осигурана посебно за мајке са малом децом и систем олакшица бисмо првенствено могли да покренемо у локалној самоуправи и у институцијама и јавним предузећима, везаним за локалну самоуправу.

III.2. Јачање духовног, моралног уважавања мајчинства и рађања

Потомство и заснивање велике породице не иде под руку са друштвеним поштовањем. Из угла националног опстанка за нашу заједницу, понекад једна мајка са три, четири или више деце чини више него многи политичари, награђени уметници и признати песници заједно.

Ову њихову заслугу наша заједница, политикум, медији практично узимају здраво за готово! Штавише ово за последицу често има то да велике породице, мајке са више деце бивају сажалеване, не ретко се сматрају симболом несреће, ексцентричности и сиромаштва. Ова перцепција се само учвршћује са друштвеном структуром великих породица, дакле са чињеницом да већина великих породица потиче са економске периферије друштва. У нашој садашњој демографској ситуацији одржавање такве перцепције мајчинства и везе према мајкама не само да је неетичко него је и равно самоуништењу.

Управо због ове спознаје желимо да мењамо ствари. Наш циљ је да се мајке на

сваком кораку срећу са друштвеним уважавањем: у медијима, на радном месту, у службеним уредима, у цркви, школи итд.

III.3. Подстицај и подршка сазревању за мајчинство и очинство

У западној хемисфери је распрострањена појава да се период за оснивање породице, мајчинства све више одлаже. II у нашој средини често се срећемо са тим да млади и не толико млади одлажу заснивање породица са образложењем да нису довољно сазрели, да нису сигурни да ли су донели исправне одлуке у одабиру партнера.

Битан циљ је да се и на овом пољу десе промене, да се на одговарајући начин тематизирају бирање партнера, мајчинство, очинство и брак и то у школама, црквама, средствима јавног информисања. Стручно потковани предавачи могу помоћи у томе да они који су у репродуктивној доби што пре дорасту овим значајним задацима и улогама.

III.4. Очување живота и здравља мајке и ембриона

Абортус, уништење људског ембриона, прекид трудноће представља питање које већ деценијама у целом свету изазива жучне расправе. Није сигурно да дебату можемо овом приликом да решимо, наш циљ је међутим то, да они на које се ове мере односе буду широко и објективно информисани да би се што мање жена, мајки одлучиле на вештачки прекид трудноће.

Уз помоћ широког информисања, потенцијалне мајке, чланови њихових породица би били богатији са таквим сазнањима која би у великој мери смањила број жена који се одлуче за абортус. Такве мере се требају предузети за остваривање овог циља које би значиле сарадњу са здравственим институцијама и радницима, школама, домовима за децу школског узраста, црквама али и цивилним друштвима.

III.5. Прихватање значаја рађања и породице у јавном мњењу кроз едукацију и медије

Потрошачка култура запада има све већи утицај и на наше окружење и постепено истискују наше традиционалне вредности, националне и локалне обичаје али истовремено релативизује и значај породице и рађања.

Рађање деце, значај породице није егоцентричан, само за себе битан, већ је значајан због тога што ћемо без ових вредности нестати у најужем смислу речи и наше место ће преузети оне културе које поштују мајчинство, породицу и традиције

Наш циљ је, да у нашем друштву, у нашем ужем окружењу, што већи број људи постане свестан значаја, вредности и важности рађања деце, породице и брака.

IV. Стратегијски програми и мере

IV.1. Мере у локалној самоуправи

IV.1.1. Израда градских и општинских демографских акционих планова, оснивање радних тела и буџетских фондова

Да би се стратегијски циљеви општине на пољу демографије остварили, неопходно је стручно планирање, организовано креирање политике и са стране локалне самоуправе. Акциони план локалне самоуправе преузео би место досадашњих импровизација, а локална самоуправа би могла да оствари ефикасну демографску политику имплементацијом мера, које би дале праве резултате. Опadaње броја становништва, проблематика недостатка новорођених и старење становништва погађа и општину Сента, што је постепено чини неконкурентном у

економском али и у духовном и културолошком смислу. Због тога је основни и политички интерес руководства локалне самоуправе да пружи ефикасне одговоре на ове проблеме, а предиспозиција успешног делања је стручно планирање, припремљен пројектнамент и ефикасно коришћење постојећих и потенцијалних ресурса.

Акциони план резимира планиране мере, предвиђа висину буџетских средстава, детерминише пројектнамент, план временског распореда имплементације и сл. за органе локалне самоуправе, јавне институције и јавна предузећа.

Акциони план:

НОСИОЦИ: председник општине, Скупштина општине, Општинско веће, Општинска управа.

ИЗВОРИ: Буџет локалне самоуправе, могућа конкурсна средства

РОК: израда акционог плана и његово усвајање до 31. децембра 2013., оснивање финансијског фонда локалне самоуправе и радног тела (пројектнамент) до 15. фебруара 2014. год.

IV.1.2. Картица за велике породице у локалној самоуправи и систем повластица које су везане за њу

Картицу за велике породице би издала локална самоуправа на основу одлуке коју би донела скупштина општине, а која би дефинисала изглед и садржај картице, издаваоца картице, носиоца, рок важења као и повластице које се могу остварити са њом. Картицу за велике породице би издала општинска управа а на захтев носиоца права, и општинска управа би имала посебан регистар о издатим картицама. Великом породицом се сматрају оне породице које поред мајке и оца (или самохране мајке) у заједничком домаћинству одгајају још најмање троје малолетне, заједничке деце. Картица за велике породице би била лична карта налик банкарској картици опремљена са чипом и фотографијом, издата на име носиоца и могла би бити издата сваком члану породице уз симболичну надокнаду (која би покрила трошкове издавања картице); уколико велика породица тј. родитељи имају пријављено пребивалиште на територији дате општине до 1. јуна 2013. год. Ово ограничење је потребно да не би дошло до злоупотребе, наиме да би се избегла ситуација да неко из користољубља накнадно пријави формално или стварно пребивалиште на територији локалне самоуправе. Власник картице би могао бесплатно или уз попусте да посећује манифестације организоване од стране локалне самоуправе, манифестације које организује институција коју је основала локална самоуправа. или да плаћа трошкове услуга јавних предузећа локалних самоуправа. Повластица би износила 30-50% од валидне цене. Картица за велике породице би значила повластицу која се може исказати новчано, између осталог код плаћања за јавни саобраћај (месечне карте), код коришћења услуга спортских установа (базен, клизалиште, шtrand), код посете културних манифестација у установама које је основала локална самоуправа (позоришне представе, концерти), код установљавања цене услуга боравка у предшколским установама, код установљавања цена комуналних услуга (вододвод и канализација, трошкови одлагања отпада и сл.), као и код установљавања локалних пореза (порез на непокретности итд.).

Уз помоћ чипа коришћење повластица би се лако могло евидентирати, што је битан механизам у избегавању могућих злоупотреба. Додатно, систем би се могао унапредити и тако да локалне самоуправе које се граниче једна са другом, би међусобно признале картице.

Са картицом за велике породице, са повластицама материјалне, духовно – етичке природе, локална самоуправа би признала заслуге великих породица, и делимично би компензовала терет који се јавља код оснивања породице са више деце. Приходи јавних установа и јавних предузећа би се донекле смањили уз увођење ових картица, али због малог броја великих породица ово би се могло истрпети, или уз релативно мала буџетска преусмерења, ови издаци би се могли покривати.

Акциони план:

НОСИОЦИ: председник општине, Скупштина општине, Општинско веће, Општинска управа.

ИЗВОРИ: Буџет локалне самоуправе, средства јавних предузећа и установа, могућа средства из конкурса.

РОК: Усвајање одлуке о картицама за велике породице до 31. децембра 2013. Почетак издавања картица за велике породице до 1. марта 2014. измене ценовника и основних аката институција локалних самоуправа, јавних предузећа до 15. марта 2014.

IV.1.3. Запошљавање мајки са малом децом, оснивање посебних радних места у локалној администрацији, јавним предузећима и јавним установама

За остваривање стратегијских циљева III.1. служили би ти програми и мере који би стимулисали запошљавање мајки са најмање троје деце, а уз успостављање таквих радних околности и оснивања радних места која би омогућила да мајке са више деце не буду вишеструко дискриминисане и да се одричу заснивања породице и рађања ради запошљавања. Као део акционих планова локалне самоуправе (IV.1.1.) исто је нужно да се створе таква радна места у администрацији локалне самоуправе, у јавним предузећима и установама која би изричито била створена за мајке које одгајају више малолетне деце. На овим радним местима би се могли запослити само такви запослени који поред основних захтева за рад (опште способности, стручна спрема, стручно искуство, остала знања) су мајке више (малолетне) деце. На овим радним местима мајке не би радиле са пуним радним временом, већ дневно 5-6 сати, али би добијале зараду пуног радног времена. Поред делимичног радног времена морао би се омогућити и рад од куће за мајке са више деце уколико природа посла то омогућује. Уговори са оваквим запосленима би одредили специфичне околности обављања радних задатака и ставке о заради. У оквиру овог програма свако десето радно место би требало да се направи пријатељским за породицу и то у сфери администрације самоуправе, јавним предузећима и јавним установама. У оквиру овог процеса у почетку би се требала реформисати већ постојећа радна места на којима су запослене мајке са троје или више деце дуж горе наведених начела, тј. овим запосленима би требало да се обезбеде нова права и нове радне околности. Пошто постојећи број запослених мајки са више деце не прелази 10% од укупног броја запослених, као други корак треба да се систематизују и трансформишу она радна места која остају празна због одласка у пензију или због других околности. Уколико ова метода не би дала резултат који би значајно да се достигне удео о 10%, додатна нова радна места би се требала сворити, а која су пријатељски наклоњена породици, и која би већ у почетку била оглашена посебно за мајке. Додатни трошкови запошљавања у случају јавних установа и јавних предузећа би се требали покрити из посебног буџетског фонда локалне самоуправе, са посебним условом да би овај вишак требали да издејствују саме јавне установе и предузећа кроз њихов успешан рад.

Акциони план:

НОСИОЦИ: председник општине, Скупштина општине, Општинско веће, Општинска управа, установе и јавна предузећа, основана од стране општине.

ИЗВОРИ: Буџет локалне самоуправе, средства јавних предузећа и установа, могућа средства из конкурса

РОК: Усвајање одлуке о запошљавању мајки са више деце до 31. децембра 2013. Израда нове систематизације радних места у администрацији локалне самоуправе, јавних установа и јавних предузећа и њихово усвајање до 1. марта 2014. Нова систематизација већ постојећих радних места где раде мајке са троје или више деце и склапање уговора до 15. марта 2014. Оснивање нових радних места за мајке са више деце постепено од априла 2014. до краја 2015.

IV.3.4. Награда за велику породицу која највише служи за пример грађанима

Локална самоуправа би својом одлуком установила нову награду, која би припала великој породици која највише служи за пример грађанима. Награде би се први пут доделиле 2014. год. на светском Дану мајки.

Награду би сачинила диплома и једна престижна медаља која би била свечано уручена.

Акциони план:

НОСИОЦИ: Општинска управа би израдила нацрт одлуке, која би била усвојена од стране Скупштине општине.

ИЗВОРИ: Буџет општине, могућа средства из конкурса

РОК: Усвајање одлуке и планирање трошкова награде у буџету до 31. децембра 2013. Именовање чланова комисије за доделу награде до 1. марта 2014. Процес који се годишње понавља.

IV.2. Мере предложене средствима јавног информисања

Циљани медијски садржаји:

– Породичне репортаже: репортаже са личним нагласком морају да добију простора у штампи и електронским медијима. Циљ је приказивање живота великих породица које могу служити за пример у средствима јавног информисања.

Сарадња између удружења и средстава јавног информисања је неопходна, пошто су удружења та која највише познају оне породице које могу послужити за пример, и на чијим примерима се може најбоље показати лепота живота у великим породицама као и могућности и методе решавања потешкоћа. Породичне репортаже би могле да се нађу у средствима јавног информисања редовно, према могућностима недељно, двонедељно или месечно.

– Удружења великих породица имају богате програме, овима би се требало омогућити место у штампаним и електронским средствима јавног информисања. За ово је неопходна сарадња удружења, пошто штампа може да информиса само о догађајима о којима је обавештена.

– Лични разговори, интервјуи са дипломираним, запосленим мајкама које граде своје каријере. Циљ: предочити како је могуће, и да ли је уопште могуће ускладити породицу, послове у кући и каријеру, радно место.

– Репортаже о селу, јер села још увек пружају повољније животне околности за велике породице. На чињеницу исељавања са села, тј. на указивање значаја ове појаве се исто мора обратити пажња.

- Студијски разговори и репортаже о демографској ситуацији у складу са демографским акционим планом. У оквиру ових разговора стручна лица која су информисана о тематици и заступају систем вредности акционог плана указала би на проблеме, на праве корене тих проблема; те емисије које би оповргнуле погрешне идеје које су широко заступљене и при том би демонстрирале могућности позитивних промена.

– Вежбе за труднице, па чак и јога за труднице је изузетно битна пошто према стручњацима захваљујући овим активностима повећава се физичка снага породиља, што значи изузетну предност током порођаја и опоравка после порођаја. Иако у већим градовима, насељима постоје могућности за ове активности, није сигурно да сви то могу и да исплате, а онима који живе на селу ове могућности уопште нису доступне. Као решење велику улогу би могла добити телевизија, која би могла да емитује вежбе за труднице. За ово би наравно била потребна сарадња са стручном особом која има потребну праксу и знање.

– Емисије где би труднице и породиље разговарале. У овој емисији би се обрадила сва питања и теме везане за трудноћу, порођај и мајчинство. Поред трудница и породиља, наравно реч би добили и стручњаци – акушери-гинеколози, бабице, психолози, психијатри, педагози; тј. уз њихову помоћ би емисија постала целовита, информативна.

– Репортаже о свадбама: У складу са овим телевизија би опет добила значајну улогу.

Пошто су свадбе сезонске природе и репортаже о свадбама би биле сезонски медијски садржаји који би се из године у годину обнављали. У репортажи требало би да се нађу снимци пре самог венчања, где би се млади пар присећао своје везе од трентка упознавања све до просидбе и где би резимирали своје планове о браку. Било би пожељно да се направе интервјуи и са родитељима, браћом и сестрама као и најбољим пријатељима младенаца. У фокусу репортаже би био сам чин венчања и свадба.

– Прекид трудноће тема, која би у великој мери имала допринос у неповољним резултатима демографских показатеља.

У средствима јавног информисања треба да се обезбеди место и оним садржајима у којима се информишу потрошачи медија о чињеницама повезаним за прекид трудноће, о штетним последицама које абортус има на телесно и душевно здравље жена.

– Олакшани начин пријема двојног држављанства, могућност стицања мађарског пасоша подстиче исељавање становништва са територије општине. Уколико се настави масовно исељавање становништва, биће све мањи број оних који би могли основати породице и да рађају потомство у општини. Медијске куће би требале да извештавају и о потешкоћама и баријерама које се тичу запослења у иностранству, као и о томе да западне земље имају све више регулатива у циљу спречавања пресељења у њихове земље ради запослења.

– Мађар Со је у недалекој прошлости подржао више каритативних акција. Уз помоћ нашег дневног листа прикупљена средства су нашла пут до оних којима је помоћ била најпотребнија. Иако се седма сила

Медије на овом подручју имају снаге да нешто учине, и да успостави везу између оних који су жељни да помогну и оних којима је та помоћ неопходна.

Поред обезбеђивања новца и неопходне подршке као и алокација тих средстава на одговарајућа места, позитивна порука која се шаље друштву је можда и најважнија. Порука да ни у потрошачком друштву нисмо постали глуви и неми када је реч о патњама наших суграђана, да нико није сам, да свако може да нађе руку помоћи у проблему. Због тога је битно да се учврсти улога наших медија у смислу каритативних дешавања.

– Битно је да организовано информисање јавности о постојећим подршкама породицама али и о будућим повластицама породиља буде присутно у штампи. Друштво треба да се информише о могућностима које су присутне у локалним самоуправама и градовима, и о уведеним мерама које служе за побољшање ситуације породица и мајчинства у смислу институционалне помоћи.

Штампа би могла више да се бави мајкама, и са правном позадином помоћи истим. Женама треба омогућити приступ информацијама о њиховим правима: на шта има право послодавац, а на шта нема, какви механизми штите труднице и жене на породилском одсуству од добијања отказа.

Акциони план:

НОСИОЦИ: Радно тело задужено за медије и средства јавног информисања и општинске медије.

ИЗВОРИ: Буџет средстава јавног информисања, пошто неки садржаји не изискују додатна средства. Посебни трошкови објављивања или емитовања одређених садржаја би финансирале медијске куће уз помоћ локалне самоуправе.

РОК: трајан.

IV.3. Мере за подстицај прираштаја становништва у јавним установама и јавним предузећима чији је оснивач општина

IV.3.1. Мере за оснивање радних места која подржавају велике породице у установама и јавним предузећима чији је оснивач општина

У случају ових установа и јавних предузећа локална самоуправа даје предност запошљавању на радним местима која дају подршку породици, као у случају структуре локалних самоуправа у оквиру програма IV.1.3

У јавним предузећима и установама десет процената радних места би требало да се преобразују на начин да буду прилагођена мајкама са децом, као и у случају локалне самоуправе. На овим радним местима би се могли запослити само запослени који поред основних захтева за рад (опште способности, стручна спрема, стручно искуство, остала знања) су и мајке више (малолетне) деце. На овим радним местима мајке не би радиле са пуним радним временом, већ дневно 5-6 сати, али би добијале зараду пуног радног времена. Поред делимичног радног времена морао би се омогућити и рад од куће за мајке са више деце, уколико природа посла то омогућује. Уговори са оваквим запосленима би одредили специфичне околности обављања радних задатака и ставке о заради. У оквиру овог програма свако десето радно место би требало да се учини пријатељским за породицу у сфери администрације самоуправе, јавним предузећима и јавним установама. У оквиру овог процеса, у почетку би се требала реформисати већ постојећа радна места на којима су запослене мајке са троје или више деце дуж горе наведених начела, тј. овим запосленима би требало да се обезбеде нова права и нове радне околности. Пошто постојећи број запослених мајки са више деце не прелази 10% од укупног броја запослених, као други корак треба да се систематизују и трансформишу она радна места која остају празна због одласка у пензију или због других околности. Уколико ова метода не би дала резултат који би значао да се достигне удео од 10%, додатна нова радна места би се требала сворити, а која су пријатељски наклоњена породици, и која би већ у почетку била оглашена изричито за мајке. Додатни трошкови запошљавања у случају јавних установа и јавних предузећа би се требали покривати из посебног буџетског фонда локалне самоуправе, са посебним условом да би овај вишак требали да издејствују саме јавне установе и предузећа кроз њихов успешан рад

Акциони план:

НОСИОЦИ: Конкретне измене би израдили јавна предузећа и установе чији је општина оснивач.

ЗВОР: Буџет локалне самоуправе, средства јавних предузећа и установа, могућа средства из конкурса

РОК: Усвајање одлуке о запошљавању мајки са више деце до 31. децембра 2013. Израда нове систематизације радних места у установама и јавним предузећима и њихово усвајање до 1 марта 2014. Нова систематизација већ постојећих радних места где раде мајке са троје или више деце и склапање уговора до 15. марта 2014. Оснивање нових радних места за мајке са више деце постепено од априла 2014. до краја 2015.

IV.3.2. Подржавање и потпора програму Националног савета мађарске националне мањине „Дај шансу животу! ” који се бави смањењем броја абортуса

Велика стопа абортуса је у изразитој мери допринела томе да се број становништва општине.

Србија је у самом европском па и светском врху по броју абортуса, а то се тиче и жена

општине. Већина прекида трудноће се дешава у случају мајки које би требало да добију своје треће дете, али и младе девојке (сексуално активне пре брака) прибегавају оваквој методи контрацепције, што се може приписати недостатаку сексуалне едукације, пошто до 16. год. живота абортус се може извршити уз присуство родитеља, а изнад 16. год. живота и самостално до десете недеље трудноће.

Велики број абортуса смањује плодност, увећава опасности стерилитета, спонтаног побачаја и превременог рођења.

Сходно горе наведеним чињеницама, битно је укључити у демографски стратешки акциони план један програм за очување живота, који би се тицао садржаја од едукације адолесцената до помоћи женама у кризним ситуацијама. Наша жеља је да се све већи број жена одлучи за очување живота и задржавање ембриона.

Акциони план:

1. Превенција у 7. и 8. разредима основних школа, као и у средњим школама:

Ако постоји могућност за одржавање радионица:

Ја и моје везе – самоеваулација, пријатељство, људска нарав, партнерске везе

Моје одлуке у опасностима – Донеси исправне одлуке!

(Опасности слободног сексуалног живота – полно преносиве болести, АИДС, абортус)

Уколико постоји могућност за одржавање предавања:

Зашто да чекаш? – значај апстиненције

Час едукације где би се користили инсерти из филмова, илустрације и усмене расправе о теми

Приказивање „Немог крика” (разговор пре и после емитовања) Вредност људског живота – Power Point презентација и интерактивни час

НОСИОЦИ: запослени у школама, терапеути који су се усавршавали на акредитованим курсевима

– Симпозијума *Млади на прагу живота*, који обрађује горе наведене теме на креативан начин са огледним часовима

РОК: од октобра 2014. год. трајно

2. Сарадња са организацијама за очување живота

Нпр. сарадња са "Kiáltás az Életért Egyesület" из Мађарске (Удружење Крик за Живот), и разним организацијама из Србије

НОСИОЦИ: Демографскородно тело Националног савета у сарадњи са сарадницама суботичке институције за помоћ угроженим трудницама

РОК: трајан

3. Форуми, предавања у црквама и цивилним организацијама

НОСИОЦИ: организације за очување живота предложене од стране Националног савета

РОК: трајан

4. Помоћ у случају угрожене трудноће (у дилеми да ли да се прекине трудноћа), психолошка помоћ после извршеног абортуса, пружање информације о трудноћи, полно преносивим болестима и сл.

За очеве – Где су очеви после абортуса? - *Нисам више отац*

НОСИОЦИ: уред суботичке институције за помоћ угроженим трудницама који делује у оквиру Мисије за Источну Европу

IV.3.3. Подржавање и потпора школским радионицама, организованим од стране националног савета мађарске националне мањине у оквиру којих се адолесценти припремају за оснивање породица и на мајчинство

У 21. веку породица често пута није способна да изврши све функцијске улоге социјализације и образовања и због тога образовни систем добија на значају.

Битно је успостављење таквог окружења младима где они могу слободно да изразе своја виђења и мисли, где имају могућности да саслушају друге, можда да испробају друге улоге и тако да дођу до нових сазнања и тематика које су забавне и примерене њиховом узрасту. Данас је породица често окружење које нема функцију очувања вредности и које не може да изађе у сусрет првенственим функцијама социјализације. Радионице и разна интерактивна предавања би омогућавале да се схватање данашње деце о породици модификује, да искусе могућности друштвених вештина, алтернативна решења дата комуникацијским методама и методама за решавање конфликта. Избор предавача и организација предавања у домовима за ученике и у школама би био задатак Националног савета мађарске националне мањине. Дугорочни циљ је акредитација једног програма за педагоге који би омогућио дугорочну едукацију. Тематика програма би била сачињена од стране тима стручњака.

Коришћење ових метода би отворило могућности за младе да испробају такве алтернативне вештине за решавање проблема који су досад били њима недоступни и имали би могућност да науче и разумеју значај стабилности њихових партнерских веза.

Акциони план:

НОСИОЦИ: На предлог радног тела задуженог за школске радионице: Бољаи гимназија за талентоване ученике из Сенте

ИЗБОР: Буџет локалне самоуправе, средства јавних предузећа и установа, могућа средства из конкурса

РОК: од септембра 2013. год.трајно

IV.4. Предложене мере цивилним организацијама

Позитивна демографска клима, виђење света који предност даје породичном животу се може остварити само под срећеним животним околностима. Поред политике, локалне самоуправе, медија и цркве, и цивилна друштва могу учинити много за побољшање животних околности и климе.

Драстично се увећава број развода, пошто шанса за развод данас склопјених бракова је 50%. Дете се искључиво може ослонити на два родитеља. Са сужавањем породице може доћи и до смањења елемената носиоца живота, до несигурности у позитивном набоју појединца, смањује се број чланова породице. Сви терети падну на бремене те породице са малим бројем чланова. Терети се не расподељују равномерно на мали број чланова породице.

Сазнања о одгајању деце су нам недовољна, а родитеље и васпитаче мучи скоро потпуна несигурност. Свакодневна је појава двоструког васпитања: улица, школа, пријатељи су насупрот породици и родитељима.

Данашњег човека муче сиромаштво међуљудских веза, опште незадовољство, поремећаји у самоспознаји и због тога често породица тешко може омогућити равнотежу и за одрасле и за децу. Програми који служе за развој партнерских веза, брак и друштвено-породичних веза (кампови за васпитање о животу у породици и заједници, предавања о брачном животу и сл.) могу помоћи у упознавању са породичним задацима. Примарни

задатак породице је да пружи услове за живот, а основу за развој личности даје веза мајке и детета. Породица је посредник за културу, верске обичаје и друштвене норме. Породица је први комуникацијски простор где дете упознаје свет и успоставља људске односе. Исконски примери за понашање за нове генерације су првенствено родитељи. Правила понашања за нове генерације се првенствено уграђују кроз породицу, као и идентитет и генерална самоспознаја појединца.

Да би породица могла да изврши своје психосоцијалне, социјализационе, духовне и културне, економске и репродуктивне функције, морамо бити упознати са опасностима које вребају. Борба против заразних болести и овисности као и васпитање о здравом животу су задаци од изузетног значаја за цивилна друштва, здравствене установе и школе. Док се пре углавном бавило са овисностима изазваним алкохолом, пушењем и коришћењем опојних средстава, данас мора да се бори и против зависности од модерних технолошких средстава, зависности од коцкања, клађења и игара на срећу, слаткиша и прекомерног грицкања.

Квалитетне и заједничке прославе породичних догађаја, светски Дан брака, светски Дан породице и Дан мајки пружају позитивну слику о породици према друштву и повећавају поверење друштва ка породици.

У обележавању ових догађаја мора се пружити помоћ удружењима и поред волонтера треба да се ангажују и стручњаци, треба да се успостави сигуран систем подршке и треба иницирати програме који могу имати ефикасан исход у смислу побољшања демографске ситуације, опстанка породице, повећања заједнице.

Акциони план:

1. Реализација васпитних програма који могу имати позитиван исход у стимулацији жеље за рађањем

УЧИНАК: Приказ породичног стабла, породичних албума, улоге браће и сестара, међуљудских односа, родитељских улога као и изградња националног и личног идентитета могу помоћи у рационалнијем прихватању родитељске улоге
НОСИОЦИ: предшколске установе, основне школе, цивилна друштва
ИЗВОРИ: Локална самоуправа
РОК: трајно од 2014. год.

2. Борба против заразних болести и болести зависности, васпитање здравом начину живота

УЧИНАК: Морамо да се потрудимо да стимулишемо младе здраве родитеље на свесно рађање и одгајање потомака
НОСИОЦИ: основне и средње школе, домови здравља, Црвени крст и цивилна друштва
ИЗВОР: Локална самоуправа
РОК: трајно од 2014. год.

3. Реализација програма за бригу о породици

УЧИНАК: успостављање непосредне везе са породицама, *школа за родитеље*, и организација дешавања у чијем фокусу су породице, могу стимулирати жељу за рађањем
НОСИОЦИ: Удружења великих породица, друге организације и цивилне иницијативе
ИЗВОР: Локална самоуправа
РОК: трајно

4. Успостављање околности за целодневни боравак у основним школама

УЧИНАК: За изградњу навика за учење и рад деце основних школа од 1. до 4. разреда, али и из разлога образовања и васпитања деце као и због што лакшег интегрисања деце у друштво. У школама акценат се треба ставити на садржајније образовање, а у склопу породице треба да се фокусира на продубљивање везе родитеља и деце.
НОСИОЦИ: Национални савет, локална самоуправа, основне школе и цивилна друштва

ИЗБОР: Локална самоуправа

РОК: од 1. септембра 2014.

5. Реализација програма о васпитању за живот у партнерским везама, браку и оснивању породице

УЧИНАК: кампови за васпитање о животу у породици и заједници, програми о припреми за брачни живот могу помоћи у одабиру партнера младих

НОСИОЦИ: Цркве, удружења великих породица, цивилна друштва

ИЗБОР: Локална самоуправа

РОК: Од 2014. трајно

6. Услуге саветодавања младих и родитеља

УЧИНАК: Саветовање младих (о питањима везаним за сексуалност, менталну хигијену, партнерских веза итд.) као и саветовање родитеља (конфликтне и кризне ситуације, проблеми васпитања и сл.) су од изузетног значаја

НОСИОЦИ: Локална самоуправа, дом здравља, цивилна друштва

ИЗБОР: Локална самоуправа

РОК: 31. јануар 2015.

7. Обележавања прослава везаних за породицу

УЧИНАК: светски Дан брака, светски Дан породице и Дан мајки пружају позитивну слику о породици према друштву и повећавају поверење друштва ка породици.

НОСИОЦИ: удружења великих породица, цивилна друштва

ИЗБОР: Локална самоуправа

РОК: трајно

8. Оснивање друштава великих породица, породичних организација и клубова

УЧИНАК: оснажују вредности, достојанство породице, помажу у очувању културних и других вредности. Помажу у оснаживању породичног живота. Пружају помоћ разбијеним и крњим породицама. Уче породице комуникацијским вештинама. Стимулишу праксу пријатељских веза, сарадње и пружање помоћи. Заступају интересе породица.

НОСИОЦИ: Локална самоуправа

ИЗБОР: Локална самоуправа

РОК: трајно

IV.5. Мере предложене црквама

Историјске цркве као и у протеклим столећима и данас са истом вером говоре о светости брака као вредности животне заједнице једног мушкарца и једне жене. Хришћанско учење је увек јасно дефинисало те вредности поред којих данас више него икад треба да се стане, и то у смислу заштите људског живота од тренутка зачећа, уважавања права и достојанства ембриона, одбране и одржавања институције брака. I у тешким годинама комунизма наши пастири су покушали – према могућностима – да одрже хришћанско учење, као што то данас чине у свету који себе назива либералним, а који је ипак агресивно настројен против брака и живота, који упорно ставља различитост и прихватање истог изнад свега, и који непријатељски гледа на хришћанске вредности. Наше историјске цркве верују и заговарају да само у том случају имамо будућност, могућност опстанка на овим просторима, уколико будемо способни да променимо катастрофалну демографску ситуацију. Свака хришћанска црква је вољна да овоме приступи, сматрајући својом обавезом да одбрани горе наведене вредности, а која одбрана је одувек била њихова незаобилазна мисија.

Наши предлози се могу дефинисати кроз следеће тачке:

1. Помоћ удружењима великих породица, посебно појединачних породица на нивоу црквених општина и жупанија. Преузимање на себе трошкова прве причести и конфирмације за треће, четврто дете од стране цркве. Организовање радионица за најмању децу током недељних светих миса да би родитељи могли учествовати на мисама.

2. У програм веронауке младих уврстити предавања, стручне дане о заштити зачетог живота и лепоти брачног живота. Такође, са циљем да се хришћанско учење о породици нагласи и у веронауци за децу у основним школама.

3. Пригодно обележавање прве недеље маја, Дана мајки у црквеним општинама. Паралелно са тим веће уважавање Дана очева 19. марта на дан Св. Јосипа. Литургијски и остали текстови, предлоге ових текстова би написали литургијске и породичне комисије жупанија.

4. Организовање предавања у вишим разредима основних школа и средњим школама о својственим вредностима човека, и о посебној вредности људског живота који се заснива на хришћанству и Библији. У оквиру овог водити разговоре о браку, породици и рађању.

5. Организовање предавања на тему проширивања знања о заштити живота у склопу црквених општина.

6. Именовати референте задужене за одбрану живота и породице у свакој црквеној општини. Ово би значило именовање једног представника цркве и једног брачног пара.

7. Даље одржавање курсева за припрему за брачни живот у црквеним општинама, као и наглашенија припрема родитеља за крштење. Било би пожељно да се организују разговори, припреме оваквог садржаја и за оне парове који желе да ступе само у цивилни брак са мање наглашеним верским садржајем.

IV/7 ОСТАЛЕ ПРОГРАМСКЕ МЕРЕ

IV.7.1. Дечја игралишта – наставак програма локалне самоуправе, што значи реновирање постојећих дечјих игралишта и изградњу нових уз поштовање правила Европске уније.

IV.7.2. Даља подршка удружења великих породица и удружења која се баве хендикепираном децом.

IV.7.3. Даље подржавање Локалног акционог плана за децу.

IV.7.4. Даље подржавање акционог плана за школско прикључење ромске деце,

IV.7.5. Додела признања родитељима из великих породица који поштено васпитавају своју децу.

IV.7.6. Обезбеђење бољих могућности за културу, спорт и рекреацију ради попуне слободног времена деце.

IV.7.7. Израда предлога закона и нацрта покрајинских прописа, доношење нових или измена општинских прописа на пољу заштите мајке и детета и на пољу школовања.

IV.7.8. Продужење радног времена предшколских установа у складу са потребама родитеља.

IV.7.9. Увођење свечаног обележавања Дана породице сваке године, који ће као манифестација ући у календар празничних догађаја у нашој општини.

Акциони план:

НОСИОЦИ: Локална самоуправа, предшколска установа

ИЗБОР: Локална самоуправа

РОК: континуирано.

IV.6. Мере предложене приватним компанијама

Друштвена одговорност компанија и радно место које даје предност породици

(CRS – CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY)

„Европи је потребан јавни амбијент где се компаније не вреднују само на основу оствареног профита него и због тога што дају изузетан допринос у решавању одређених друштвених проблема.”

Друштвена одговорност компанија значи то да оне добровољно и без законске облигације прилагођавају своје пословне делатности у сагласности са одређеним друштвеним и еколошким циљевима.

Једно истраживање спроведено у Војводини је показало да млади планирају и желе у просеку 2,41 деце што у великој мери превазилази број стварно рођене деце. Ова тенденција је присутна не само у Војводини него и у Мађарској. Млади сматрају битним рађање, али обезбеђивање егзистенције данас је преузело примат над рађањем, и сходно томе рађање се дешава све касније и касније, и у све већем броју парови се суочавају са биолошким баријерама. Каријере многих жена престају у тренутку рађања, и на жалост у данашњим околностима што више деце породица има, тим је већа могућност сиромаштва. Битно је усклађивање рађања са послом. Друштвена улога послодавца је уважавање мајчинства на тржишту рада, подржавање мајчинства јер породице које добро функционишу и које су стабилне и избалансирание уједно представљају и економску предност.

Уколико једна компанија преузима друштвену одговорност и негује ЦСР пословање у сарадњи са запосленима, потрошачима, заједницом и сл. тако са увиђањем њихових ширих потреба уједно се бави и са проблемима друштва. Пошто друштво и компаније живе у симбиози, неопходно је међусобно разумевање и подршка. Компанија која не уважава друштвене потребе, и сходно томе становништво нема никакву корист од њеног пословања, дугорочно није способно за опстајање.

Очување демографске равнотеже је такав друштвени проблем у чијем решавању предузећа добијају изузетно велику улогу са успостављањем радних места која фаворизују породицу, или са реорганизацијом постојећих радних места. За имплементацију оваквих мера пут води кроз менаџмент, пошто друштвена одговорност није само опција која предузеће може да усвоји и имплементира у политику вођења предузећа или не, већ је метода модерног вођења предузећа.

Радно место које уважава потребе породице, која има уређене везе на пољу запошљавања је атрактивно за запослене и увећава конкурентност компаније. Уколико је стратегијски циљ предузећа усклађивање приватног живота и пословних задатака онда су мотивација и ефективност запослених веће, смањује се стрес и флукуација, као и одсуство са рада због болести. За профитабилност компаније дугорочно поуздана радна снага је неопходна. Уређене везе на послу, задовољавајуће обавештавање и инкорпорација запослених, право економисање са људским ресурсима је пут који води ка успеху. За поновно запослење неактивно становништва, за успостављање планираних животних путева, неопходно је успостављање равномерних шанси за запошљавање, као и упознавање са добрим примерима у сфери запошљавања.

Основни елемент у модерној политици вођења предузећа је успостављање и балансирање равноправности полова на радном месту, као и у приватном животу. Поред мера које подржавају жене (мајчинство, напредак на послу), неопходно је успостављање система равноправног давања доходака за извршен посао, проширивање флексибилности извршења послова и низ других мера које свакако могу допринети успешности предузећа као и делимичним решавањем друштвених проблема. Потребно је коректно информисање послодавца о правним околностима, могућностима и повластицама. Успостављање праксе друштвене одговорности у Војводини представља могућност за оснивање радних места које дају предност породици, што чини јавно добро, пошто би жене могле сачувати своја радна места и – између осталог – послодавци би могли задржати своје поуздане запослене. Медији имају кључну улогу у информисању и у популаризацији ЦСР-а.

Популаризација ЦСР-а је двосмеран процес: један смер је политички утицај, који утврђује реализацију радних места која дају примат породици. Други смер изискује од предузећа прихватање става да је то такође у њиховом интересу. Први корак је успостављање контаката са локалним самоуправама које имају пријатељске односе са Националним саветом,

регионалним привредним коморама, јавним предузећима и установама. Успостављањем контаката са регионалним привредним коморама могу се ословити предузетници, сфера конкуренције, где се као други корак треба направити један опширан пропагандни програм и његова каснија имплементација у оквиру семинара. Потом се могу израдити програми који се заснивају на личним и појединачним потребама компанија. Ове мере се у случају јавне сфере требају ускладити са вођама локалних самоуправа.

Акциони план:

РЕЗУЛТАТ: Вођење кампање за увођење еластичног радног времена и за запошљавање жена са малом децом са непуним радним временом.

НОСИОЦИ: Локална самоуправа, локалне медије

ИЗВОР: Локална самоуправа

РОК: трајно

Програми/Акције	Носиоци/ Одговорна институција	Буџет / година			Извор / Рок
		2014	2015	2016	
IV.1. Запошљавање мајки са малом децом					
- формирање радних места за мајке са више деце у Општинској управи, у јавним институцијама и јавним предузећима - поред запошљавања са непотпуним радним временом мора се омогућити и даљински рад у случају примаоца посла мајки са више деце	<i>Председник општине, Председник Скупштине општине, надлежни чланови Општинског већа, Општинска управа, јавне институције и јавна предузећа</i>	---	---	---	<i>Буџет Локалне самоуправе, извори јавних предузећа и јавних институција, односно конкурсни извори</i>
IV.3. Карта за велике породице и систем повластица везан за картицу					
- Прихватање Одлуке о картици за велике породице 31. децембар 2013. г.	<i>Председник општине, Скупштина општине, надлежни чланови Општинског већа и Општинска управа</i>	400.000,00	450.000,00	500.000,00	<i>Буџет Локалне самоуправе, извори јавних предузећа и јавних институција, евентуално конкурсни извори</i>
- Измена општих аката, тарифника институција Локалне самоуправе и јавних предузећа до 15. марта 2014. г.	<i>Локална самоуправа, јавна предузећа, институције</i>	---	---	---	<i>Вишак извора није потребан</i>
- Почетак издавања картица за велике породице 1. март 2014. г.	<i>Општинска управа</i>	---	---	---	<i>Вишак извора није потребан</i>
IV.4. Функционисање локалног система за заштиту деце					
- Функционисање забавишта, школа, дневног боравка, обезбеђење средстава за одржавање	<i>Локална самоуправа, предшколске установе, основне и средње школе, музичка школа</i>	170.000.000,00	180.000.000,00	190.000.000,00	<i>Континуирано обезбеђена средства у општинском буџету</i>
IV.5. Опскрбе које пружају финансијско и лично старање					
IV.5.1. Смањење трошкова родитеља					
1) Одлука о финансијској подршци породица са децом (право на једнократну финансијску помоћ за новорођенчади, једнократна финансијска помоћ прво рођеном детету у новој години	<i>Локална самоуправа, Општинска управа</i>	4.500.000,00	4.600.000,00	4.700.000,00	<i>Општински буџет</i>
2) У предшколским установама потпуно	<i>Локална самоуправа,</i>	3.300.000,00	3.500.000,00	3.700.000,00	<i>Општински буџет</i>

преузимање трошкова боравка у случају трећег и четвртог детета	<i>предшколска установа Општинска управа</i>				
3) На основу Одлуке о остваривању права на социјалну заштиту (од једнократне помоћи: школска опрема за децу породица у социјалној нужди)	<i>Центар за социјални рад</i>	120.000,00	160.000,00	200.000,00	<i>Центар за социјални рад и преко општинског буџета</i>
4) Надокнада путних трошкова у школовању (забавиште, основна и средња школа)	<i>Локална самоуправа</i>	9.000.000,00	9.100.000,00	9.200.000,00	<i>Општински буџет</i>
5) Помоћ за високошколско школовање: месечна стипендија у случају студија у високим школама	<i>Локална самоуправа</i>	1.800.000,00	1.900.000,00	2.000.000,00	<i>Општински буџет</i>
- Подстицање смањења цене комуналних услуга у случају породица са троје и четворо деце (30-50%)	<i>Локална самоуправа, јавна предузећа</i>	1.000.000,00	1.100.000,00	1.150.000,00	<i>Општински буџет</i>
IV.5.2. Опскрбе које нуде лично старање					
- Школа одговорних родитеља (саветовалиште) – формирање саветодавне мреже (педијатар, психолог, акушер-гинеколог, васпитач, наставник, црквени заступник, стручњак за менталну хигијену, правник итд.)	<i>Здравствене, образовне, социјалне институције; цивилне организације</i>	250.000,00	300.000,00	350.000,00	<i>Општински буџет, конкурсни извори</i>
- функционисање домова за дневни боравак за хендикепирану и децу у маргинализованом положају	<i>Локална самоуправа, Центар за социјални рад, цивилне организације</i>	1.300.000,00	1.400.000,00	1.500.000,00	<i>Општински буџет, Центар за социјални рад, цивилне организације, донатори</i>
- продужење радног времена предшколске установе и јаслица према захтевима родитеља	<i>Предшколска установа</i>	---	---	---	<i>Вишак извора није потребан</i>
- увођење услуге помоћ у кући за подржавање великих породица – циљ помоћи је јачање родитеља у родитељској улози, првенствено са превентивним карактером	<i>Здравствене патронажне сестре, цивилне организације за велику породицу, социјалне институције, црква</i>	---	---	---	<i>Вишак извора није потребан</i>

- организовање породичних рекреативних програма (развој већ постојећих могућности и стварање нових)	Цивилне организације, предшколске установе, КОЦ „Турзо Лајош“	---	---	---	Општински буџет, цивилне организације, предшколска установа, Цнеса ОМИ, конкурсни извори
VI.5.3. Старање о заштити младих и деце					
Даље подржавање Локалног акционог плана за децу	Локална самоуправа, Дом здравља, Црвени крст, Центар за социјални рад, основне и средње школе, локални медији, цивилне организације	1.200.000,00	1.30.000,00	1.400,00	Општински буџет, цивилне организације
Даље подржавање Акционог плана за младе	Локална самоуправа, Дом здравља, Црвени крст, Центар за социјални рад, основне и средње школе, локални медији, цивилне организације	1.000.000,00	1.100.000,00	1.200.000,00	Општински буџет, цивилне организације
Даље подржавање акционог плана за школско прикључење деце ромске националности	Локална самоуправа, Основна школа	400.000,00	410.000,00	420.000,00	Општински буџет
IV.6. Мере препоручене локалним медијима					
- Подржавање циљаних медијских садржаја, који представљају одржавајућу снагу великих породица	Средства за информисање	---	---	---	Вишак извора није потребан
IV.7. Подржавање програма који се бави смањењем број абортуса					
- Подржавање програма радног тела „Дај шансу животу“	Средства за информисање, црква, дом здравља, образовне институције, Локална самоуправа	---	---	---	Вишак извора није потребан
IV.8. Школске радионице, у оквиру којих се млади адолесценти приремају за оснивање породице и мајчинство					
- подржавање програма радног тела надлежног за школске радионице	Основне и средње школе, цивилне организације	---	---	---	Вишак извора није потребан

IV.9. Сарадња са цивилним организацијама и црквама					
- подржавање програма са васпитним карактером који се остварују помоћу цивилних организација и црква	<i>Црквене институције, цивилне организације, Црвени крст, образовне институције, средства за информисање</i>	4.000.000,00	4.1000.000,00	4.200.000,00	<i>Општински буџет, путем конкурса цивилним организацијама, вишак извора није потребан</i>
IV.10. Остале програмске мере					
- Дечја игралишта – реновирање и осавремењивање постојећих, односно изградња нових	<i>Локална самоуправа, предшколске установе</i>	380.000,00	390.000,00	400.000,00	<i>Општински буџет, одржавање предшколских установа</i>
- подржавање удружења великих породица	<i>Локална самоуправа</i>	190.000,00	200.000,00	210.000,00	<i>Општински буџет, путем конкурса цивилним организацијама</i>
- Подржавање Цивилне организације „Рука у руци“	<i>Локална самоуправа</i>	1.200.000,00	1.300.000,00	1.400.000,00	<i>Општински буџет, путем конкурса цивилним организацијама</i>
- Додела признања (награде) за родитеље великих породица који поштено васпитавају своју децу	<i>Локална самоуправа</i>	50.000,00	50.000,00	50.000,00	<i>Општински буџет, путем конкурса цивилним организацијама</i>
- обезбеђење бољих културних и спортско/рекреативних могућности за попуну слободног времена деце	<i>КОЦ „Турзо Лајош“, Спортски савез, цивилне организације</i>	700.000,00	710.000,00	720.000,00	<i>Вишак извора није потребан</i>
Израда нацрта предлога закона за доношење или измену покрајинских и општинских прописа, предлог мера месним заједницама	<i>Локална самоуправа, Центар за социјални рад, образовне институције</i>	---	---	---	<i>Вишак извора није потребан</i>

Образложење:

Бела куга одавно већ гласно куца на наша врата. Снажним депопулационим процесом захваћен је народ како у Србији и у Војводини, тако и у нашој општини, хрлећи ка правој демографској катастрофи. То директно потврђују резултати најновијих истраживања и озбиљни научни увиди у области популационе политике, обелодањујући да је Србија прва земља на Балкану по стопи морталитета, а последња по стопи наталитета.

У нашем ужем окружењу Национални савет мађарске националне мањине је била прва институција, која је усвојила свој демографски стратешки акциони план, апшелујући на локалне самоуправе у којима живе и припадници мађарске националне мањине да доносе своје стратешке акционе планове у области демографије.

По угледу на Демографски стратешки акциони план Националног савета мађарске националне мањине за период 2013-2017 израђен је нацрт Демографског стратешког акционог плана општине Сента за период 2014-2017 године.

Општинско веће општине Сента закључком бр. [REDACTED], на својој седници, одржаној [REDACTED] 12.2013. године утврдило је нацрт Демографског стратешког акционог плана општине Сента за период 2014-2017 године.

Скупштини општине Сента се предлаже, да размотри и усвоји Демографски стратешки акциони план општине Сента за период 2014-2017 године.

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ СЕНТА

председник СО Сента

Број: 052-2/2013-I

Анико Ширкова